

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa H. F.

przeciwko Telekomunikacji Polskiej S.A.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2009 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 1 kwietnia 2009 r.,

1. oddała zażalenie,

2. odmawia radcy prawnemu R. M. przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2009 r. odrzucił skargę kasacyjną powoda H. F. od wyroku tego Sądu z dnia 16 września 2008 r. w sprawie przeciwko „Telekomunikacji Polskiej” S.A. w Warszawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie oddalającego apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 10 grudnia 2007 r. oddalającego powództwo.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że wezwanie do uiszczenia opłaty stosunkowej obniżonej na wniosek powoda postanowieniem z dnia 5 lutego 2009 r. do kwoty 2.000 zł doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 13 lutego 2009 r. Opłata nie została uiszczona w terminie tygodniowym, który upłynął bezskutecznie z dniem 20 lutego 2009 r. Wobec tego Sąd odrzucił skargę kasacyjną jako nieopłaconą, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik powoda domagał się jego uchylenia, zwolnienia powoda od kosztów sądowych w całości, a w szczególności od opłaty od niniejszego zażalenia oraz od opłaty od skargi kasacyjnej, a także zasądzenia na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej. Wnoszący zażalenie wskazał, że nieopłacenie skargi wynikało z jego trudnej sytuacji finansowej i majątkowej, która nie wynikała ze zdarzeń przez niego zawinionych, lecz z powodu chorób, utraty zatrudnienia i niemożności świadczenia pracy w dotychczasowym rozmiarze. W ocenie wnoszącego zażalenie złożone na tę okoliczność oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania wraz z załącznikami nie zostały w wystarczającym stopniu rozważone przez Sąd Apelacyjny, który zwalniając go od części opłaty od skargi kasacyjnej postanowieniem z dnia 5 lutego 2009 r. udzielił mu jedynie ulgi iluzorycznej. Wnoszący zażalenie nie posiada bowiem zdolności płatniczej wystarczającej do uiszczenia pozostałej części opłaty, co wcześniej wykazano, i nie mógł z tego zwolnienia skorzystać. Działanie Sądu jest niezrozumiałe w świetle faktu, że rozpoznający sprawę w pierwszej instancji Sąd Okręgowy, postanowieniem z dnia 22 lutego 2008 r., zwolnił żalącego się od ponoszenia kosztów sądowych. Ponadto od dnia wydania tego postanowienia sytuacja finansowa wnoszącego zażalenie uległa dalszemu pogorszeniu i zamierza on złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Zatem postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 5 lutego 2009 r. jest wadliwe i powinno zostać zmienione przez całkowite zwolnienie wnoszącego zażalenie od kosztów sądowych. Konsekwencją tego postanowienia jest zaskarżone postanowienie z dnia 1 kwietnia 2009 r., które pozbawiło niewypłacalnego powoda prawa do przedstawienia jego racji Sądowi Najwyższemu, mimo że Kodeks postępowania cywilnego dopuszcza prowadzenie sporu przed sądem również przez osobę niezdolną do ponoszenia

opłat sądowych, o ile osoba taka uzyska wymagane zwolnienie. W ocenie wnoszącego zażalenie przysługująca sądowi ocena zwolnienia strony z kosztów wynikająca z art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) nie może być dowolna i oderwana od okoliczności przedstawionych jako uzasadnienie wniosku o zwolnienie od kosztów w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W utrwalonej judykaturze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 4476663) przyjmuje się, że badanie na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394³ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia jest wprawdzie dopuszczalne, jednak warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie w środku odwoławczym stosownego wniosku. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych. Tych konstrukcyjnych wymagań nie spełniało rozpoznane zażalenie, w którym profesjonalny pełnomocnik procesowy żalącego się złożył wniosek jedynie o zweryfikowanie postanowienia o odrzuceniu nieprawidłowo opłaconej skargi kasacyjnej, a jedynie w uzasadnieniu tego zażalenia podważał częściowe zwolnienie powoda od opłaty sądowej w postępowaniu kasacyjnym, bez koniecznego złożenia równoczesnego wniosku także o zreformowanie postanowienia z dnia 5 lutego 2009 r. Wprawdzie zatem na podstawie art. 380 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 394³ § 3 k.p.c. możliwe było zaskarżenie postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania w drodze zażalenia na wniosek strony, tyle że autor zażalenia nie postawił wniosku o zweryfikowanie postanowienia z dnia 5 lutego 2009 r., bo domagał się uchylenia wyłącznie zaskarżonego postanowienia z dnia 1 kwietnia 2009 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Tymczasem skoro skarga kasacyjna nie została prawidłowo opłacona, przeto została prawidłowo odrzucona w zgodzie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., a Sąd Najwyższy oddalił zażalenie jako nieuzasadnione na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

Ponadto mając na uwadze wyżej sygnalizowane ułomności zażalenia, w którym pełnomocnik załającego się nie sformułował wniosku o rozpoznanie także zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 5 lutego 2009 r., Sąd Najwyższy odmówił przyznania temu pełnomocnikowi kosztów nieopłaconej udzielonej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, ponieważ nie została ona udzielona z zachowaniem reguł profesjonalizmu prawniczego.